

İŞLETME FİNANSI

NAKİT BÜTÇESİ

- Nakit bütçeleri, işletmelerin nakit giriş ve çıkışlarının miktar ve zaman bakımından uyumlaştırılmasını sağlayan kısa vadeli planlardır.
- Nakit bütçeleri, günlük, haftalık, aylık, üç ya da altı aylık dönemler için hazırlanabilir.
- Nakit bütçesinin iyi bir planlama aracı olabilmesi için; nakit giriş ve çıkışlarının **miktarlarının ve zamanlarının** doğru olarak tahmin edilmesi gerekir.

NEDEN NAKİT BÜTÇESİ DÜZENLENİR?

1. İşletmelerin nakit ihtiyaçlarını zamanında belirlemek
2. Nakit fazlalıklarının önceden belirlemek ve kısa süreli yatırımlara yönlendirmek (repo, hazine bonosu, hisse senedi ve tahvil alımı vb.)
3. Elde yeterli nakit bulundurarak, nakit ıskontolarından faydalanmak
4. Borçların, tahvillerin vadesinde, herhangi bir gecikme olmaksızın ödenmesini sağlamak
5. Hammadde fiyatlarında meydana gelebilecek dalgalanmalardan korunarak, üretimde istikrarı sağlamak

Nakit Bütçesi Düzenleme Aşamaları

1. Bütçenin kapsayacağı süre belirlenir.
2. Nakit girişleri tahmin edilir.
3. Nakit çıkışları tahmin edilir.
4. Net nakit akışı sağlanır ve nakit dengesi kurulur.

İŞLETMEDE NAKİT GİRİŞ VE ÇIKIŞLARI NELERDİR?

○ NAKİT GİRİŞLERİ (Satışlar tahmin edilir)

- Peşin ve kredili satış hasılatı
- Pay senedi, tahvil satışı
- Bina, arazi, taşıtların vb. satılması

○ NAKİT ÇIKIŞLARI (Satışlardan hareketle üretim miktarı hesaplanır)

- Hammadde giderleri
- İşçilik giderleri
- Maaş ve ücretler
- Kar payı ödemeleri
- Faiz ve komisyon
- Yatırım giderleri

- **Örnek:** Bir işletmenin Ocak, Şubat ve Mart aylarına ait satış tahminleri sırasıyla; 6.000.000TL, 5.000.000TL ve 4.000.000TL'dir. Geçmiş Kasım ve Aralık aylarına ait satış tutarları 1.000.000TL'dir.
- Satışların % 50'si peşin, % 50'si kredi ile yapılmaktadır.
- Kredili satışların %80'ine bir ay, % 20'sine iki ay vade tanınmaktadır.
- Aylık hammadde alışı 3.000.000TL'dir.
- Kasım ayında 1.500.000TL peşin ödenerek alınan 4.500.000TL'lik makinenin geri kalan tutarı iki eşit taksitte Ocak ve Mart aylarında ödenecektir.
- Maaş ve ücretler, Ocak ayında 2.000.000TL, Şubat ayında 1.500.000TL, Mart ayında ise, 1.500.000 TL. dir.
- Her ay 200.000TL kira ödenmektedir.
- Diğer giderler hesabının, aylık satışların % 5'ine ulaşacağı tahmin edilmektedir.
- Mart ayında 1.100.000TL.gelir vergisi ödenecektir.
- İşletmenin yılbaşı nakit mevcudu 800.000TL. dir.
- Minimum nakit gereksinimi 400.000.- TL. olarak saptanmıştır.
- **İşletmenin O-Ş-M dönemine ilişkin Nakit Bütçesini düzenleyiniz**

- İlk aşama; NAKİT GİRİŞLERİ (Satışlar tahmin edilir)
-Peşin ve kredili satış hasılatı, Pay senedi, tahvil satışı, Bina, arazi, taşıtların vb. satılması
- İlk olarak yapılması gereken peşin satışları ve kredili satış miktarlarını belirlemektir.

	Aylar	Toplam satış (000 ilavesiyle) I	Peşin satış miktarı $P=I \times \%50$	Kredili satış miktarı $K=I \times \%50$	Kredili satış miktarı $K=I \times \%50$	
					İlk ay %80 $K \times 0,80$	İkinci ay %20 $K \times 0,20$
Gerçekleşen	Kasım	1.000	500	500	400	100
Gerçekleşen	Aralık	1.000	500	500	400	100
Tahmini	Ocak	6.000	3000	3000	2400	600
Tahmini	Şubat	5.000	2500	2500	2000	500
Tahmini	Mart	4.000	2000	2000	1600	400

Kredili Satış Vade Dağıtım Tablosu(000 ilavesiyle)

Kredili satış	Kasım	Aralık	ocak	Şubat	Mart	Nisan	mayıs
Kasım	peşin	400	100	-	-	-	-
Aralık	-	peşin	400	100	-	-	-
Ocak	-	-	Peşin	2400	600	-	-
Şubat	-	-	-	Peşin	2000	500	-
mart	-	-	-	-	peşin	1600	400
Kredili nakit giriş TOPLAM	-	400	500	2.500	2.600	2.100	400

Önceki slaytta belirlenen peşin satış ve kredili satış miktarları ile nakit girişleri belirlenmiştir. Kredili satış miktarında, miktarın %80 1. ayda %20 si ise 2. ay olmak üzere vade tanınmaktadır. Kasım ayından yapılan 1.000.000 TL lik satışın 500.000 TL si Kasım ayında peşin alınmıştır. Kredili tutarı 500.000 TL si ise %80 i olan 400.000 TL si bir ay sonra yani Aralık ayında tahsil edilecek, %20 si ise 2. ay sonrasında yani Ocak ayında 100.000 TL tahsil edilecektir. Diğer aylarda buna göre hesaplanmıştır.

- Diğer giderler: aylık satışların % 5'ine ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Ocak ayı satış tutarı 6.000.000 TL

Şubat ayı satış tutarı 5.000.000 TL

Mart ayı satış tutarı 4.000.000 TL

- OCAK: $6.000.000 \times 0,05 = 300.000$ TL
- ŞUBAT: $5.000.000 \times 0,05 = 250.000$ TL
- MART: $4.000.000 \times 0,05 = 200.000$ TL

NAKİT BÜTÇESİ			
HESAPLAR	OCAK	ŞUBAT	MART
Nakit girişleri			
Peşin satışlar	3.000.000	2.500.000	2.000.000
Kredili satışlar	500.000	2.500.000	2.600.000
Topl nakit girişi I	3.500.000	5.000.000	4.600.000
Nakit çıkışları			
Hammadde alımı ile ilgili ödeme	3.000.000	3.000.000	3.000.000
Makine ile ilgili ödeme	1.500.000	-	1.500.000
Maaş ve ücretlerle ilgili ödeme	2.000.000	1.500.000	1.500.000
Kira ödemesi	200.000	200.000	200.000
Diğer giderler	300.000	250.000	200.000
Gelir vergisi	-	-	1.100.000
Toplam nakit çıkışı II	7.000.000	4.950.000	7.500.000
Net nakit girişi – çıkışı N= I-II	-3.500.000 N_O	50.000 N_Ş	-2.900.000 N_M
Yılbaşı nakit mevcudu	800.000	-	-
Max nakt ihtiyacı	-400.000	-	-
Kümülatif nakit açığı ya da fazlalığı III	-3.100.000 K_O	-3.050.000 K_Ş K_{Ş+N}	-5.950.000 K_M K_{M+N}

ÖRNEK

1. X işletmesinin 2014 yılı toplam satışlarının 600.000 TL olacağı tahmin edilmiştir.
2. Satışlar her aylık eşit miktarda ve peşin olarak yapılmaktadır.
3. Geçmiş dönem alacakları 10.000 TL'dir ve Şubat ayında tahsil edilecektir.
4. Her ay 15.000 TL kira geliri, Mayıs ayında ise 10.000 TL sabit değer satış geliri sağlanacaktır.
5. Her ay aylık satışların %50'si tutarında hammadde peşin satın alınacaktır.
6. Nisan ayında ekonomik ömrünü tamamlayan bir makinenin 50.000 TL' ye yenisinin satın alınması planlanmıştır.
7. Geçmiş dönem borçları 25.000 TL'dir ve Ocak ayında ödenecektir.
8. Aylık yönetim ve satış gideri 20.000TL'dir.
9. İşletme bir bankadan 60.000 TL kredi talep etmiştir.

X işletmesinin ilk altı aylık dönemi için nakit bütçesini düzenleyerek, bu kredi talebinin altı ay sonunda geri ödenip ödenemeyeceğini belirtiniz.

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
Satışlar (Peşin)	50000	50000	50000	50000	50000	50000
Geçmiş Dönem Alacakları		10000				
Kira	15000	15000	15000	15000	15000	15000
Sabit Değer Satışı					10000	
NAKİT GİRİŞİ	65000	75000	65000	65000	75000	65000
Hammade	25000	25000	25000	25000	25000	25000
Makine				50000		
Geçmiş Dönem Borçları	25000					
Yönetim ve Satış Giderleri	20000	20000	20000	20000	20000	20000
NAKİT ÇIKIŞI	70000	45000	45000	95000	45000	45000
Nakit Dengesi	-5000	30000	20000	-30000	30000	20000
Kümülatif Denge	-5000	25000	45000	15000	45000	65000

60.000 TL lik alacağı krediyi haziran ayı sonu kümülatif değerlere bakıldığında ödeyebileceği anlaşılmaktadır.

- **ÖRNEK= Aşağıdaki verilerden yararlanarak X işletmesinin 2015 yılının Nisan, Mayıs, Haziran aylarına ait üç aylık dönemi için nakit bütçesini düzenleyiniz.**
- 1. Şirketin Şubat ve Mart aylarında gerçekleşen ve gelecek üç ay için planlanan satışları aşağıdaki gibidir: Şubat 180.000 TL, Mart 220.000 TL, Nisan 160.000 TL Mayıs 240.000 TL, Haziran 200.000 TL
- 2. Şirket satışlarının %20'sini peşin yapmakta, %50'sini 1 ay, %30'unu da 2 ay sonra tahsil etmektedir.
- 3. Şirketin her ay 16.000 TL'lik diğer gelirleri vardır.
- 4. Şirketin Şubat ve Mart aylarında gerçekleşen ve gelecek üç ay için planlanan hammadde alışları şöyledir: Şubat 100.000 TL, Mart 160.000 TL, Nisan 200.000 TL, Mayıs 220.000 TL Haziran 180.000 TL
- 5. Hammadde alışlarının %40'ı peşin, %10'u 1 ay, %50'si de 2 ay sonra ödenmektedir.
- 6. Her aya ait ücretler, bir ay önceki satışların %10'u kadardır.
- 7. Her ay 4.000 TL kira ödenmektedir.
- 8. Nisan ayında 10.000 TL vergi, Mayıs ayında 6.000 TL kar payı, Haziran ayında 15.000 TL'lik borç faizi ödenecektir.
- 9. Haziran ayında 12.000 TL'lik büro malzemesinin peşin olarak satın alınması planlanmıştır.
- 10. Nisan ayı başında şirketin kasasında 100.000 TL nakit bulunmaktadır.
- Tabloda 000 ilavesiyle özetlenmiştir.

(Bin TL)	Şubat	Mart	<i>Nisan</i>	<i>Mayıs</i>	<i>Haziran</i>
Satışlar	180	220	160	240	200
Hammadde Alışları	100	160	200	220	180
Nakit Girişleri					
Peşin(%20)	36	44	32	48	40
1 Ay vade(%50)		90	110	80	120
2 Ay vade(%30)			54	66	48
Toplam satış tahsilatı			196	194	208
Diğer gelirler			16	16	16
Toplam Nakit Girişi			212	210	224
Nakit Çıkışları					
Hammadde					
Peşin (%40)	40	64	80	88	72
1 Ay vade(%10)		10	16	20	22
2 Ay vade(%50)			50	80	100
Toplam Ödeme			146	188	194
Ücretler			22	16	24
Kira			4	4	4
Kar payı				6	
Vergi			10		
Borç Faizi					15
Büro malzemesi					12
Toplam Nakit Çıkışı			182	214	249
Nakit açığı veya fazlası			30	-4	-25
Dönem başı nakit mevcudu			100		
Kümülatif			130	126	101

- KAYNAKÇA
- İşletmelerde Finansal Yönetim (Prof. Dr. Ali Ceylan, Doç Dr. Turhan Korkmaz), 9. baskı, EKİN kitabevi
- Finansal Yönetim (Öztin Akgüç), 7. baskı, Avcıol basınıyayın
- İşletme Finansı (Mehmet Bolak), Birsen Yayınevi

Sağlıkla Kalın
İyi Çalışmalar Dilerim

